

Geschiedenis Fysiotherapie

Buitenlandse oorsprong en grondleggers

Pher Henrik Ling
1776-1839
Zweden

Grondlegger Zweedse (medische) gymnastiek

4 vormen van gymnastiek (subjectief-objectief, passief-actief)

Militaire, esthetische, pedagogische en medische gymnastiek

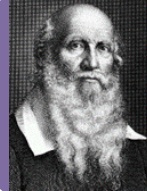
Passieve oefeningen zijn massagetechnieken

Johann Christoph Friedrich GutsMuths
1759 -1839
Duitsland

Leider van de gymnastische oefening in het opvoedingsinstituut te Schnepfental bij Gotha Thuringen

*Boek: *Gymnastik für die Jugend, enthaltend eine Pracktische Anweisung zu Leibesübungen* (1793)*

Friedrich Ludwig Jahn
1778-1852
Duitsland

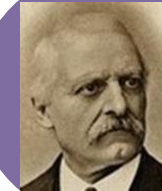
Vader van het verenigingsturnen (Ontwikkelen van kracht, gebaseerd op de ideeën van GutsMuths)

Karl Adolf Spieß
1810-1858
Duitsland

Grondlegger Nederlandse methode van de schoolgymnastiek

Oefenstelsel van Spieß-Maul gebaseerd op het werk van GuthsMuths en het oefenstelsel volgens Jahn

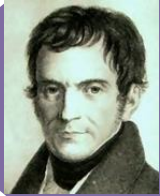
Alfred Maul
1828-1907
Duitsland

Gymnastiekleraar en turnleraar Volgeling van Spieß

Geschiedenis Fysiotherapie

Buitenlandse oorsprong en grondleggers

Johann Georg Heine
1770-1838
Duitsland

*Instrumentmaker
Ontvangt in 1823 een doctoraat*

*Opende in 1828 Orthopedische instelling
voor mechanische en dynamische
behandelingen in Den Haag*

Daniel Gottlieb Moritz Schreber
1808-1861
Duitsland

*Grondlegger Geneeskundige
kamergymnastiek*

Jonas Gustave Vilhelm Zander
1835-1920
Zweden

Grondlegger van de mechanotherapie

Niels Ebbesen Mortensen Bukh
1880-1950
Denemarken

*Grondlegger primitieve gymnastiek
bestaande uit lenigheids-,
spierversterkende- en
vaardigheidsoefeningen*

*Boek: Grundgymnastik eller primitiv
gymnastik (1924)*

Geschiedenis Fysiotherapie

Ontwikkelingen in Nederland 19^e eeuw

Roelof Gerrit Rijkens
1795–1855

Grondlegger van de Schoolgymnastiek, gebaseerd op de Pedagogische gymnastiek van GutsMuths en Spieß

Boek: Praktische Handleiding voor Kunstmatige Ligchaams-Oefeningen, ten Dienste van Huisgezinnen en Verschillende Inrigtingen voor Onderwijs en Opvoeding (1840).

Justus Lodewijk Dusseau
1824-1887

Oprichter gymnastiekschool van de Maatschappij tot Nut van het Algemeen (MNA) Westermarkt Amsterdam (1856).

Medische gymnastiek als belangrijk geneesmiddel werd ook bereikbaar voor minder goeuden

Eduard Bullerdieck
? -1867

Oprichter Heilgymnastiek instelling in Rotterdam (1861-1862)

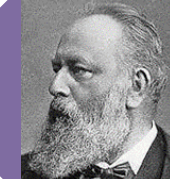
Boek: Eerste verslag omtrent de inrigting voor geneeskundige gymnastiek te Rotterdam (1863)

Johan Rudolf Thorbecke
1798-1872

Geneeskundige wetten van Thorbecke (1865)

De medici kregen praktisch een wettelijk gelegitimeerde monopolie positie op het gebied van de gezondheidszorg

Johann Georg Mezger
1838-1909

Grondlegger van de Heilgymnastiek en Massage

*Behandelingen met het hamersysteem
Proefschrift: De behandeling van Distorsio pedis met fricties, Leiden (1868).*

Geschiedenis Fysiotherapie

Ontwikkelingen in Nederland 19^e eeuw

1 September 1889

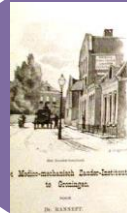
Oprichting van het Genootschap ter beoefening van de Heilgymnastiek in Nederland

Bestuur:
J.H. Reijs Jr. (1854–1913)
H. van Kreel (1860–1921)
E. Minkman (1848–1912)

1891

Maandschrift Gewijd aan de Heilgymnastiek

Februari 1894

Eerste Zander-instituut in Nederland in Groningen

1895

Invoering Genootschapsexamen Geslaagden kregen geen diploma maar werden zo lid van het Genootschap

1898

*N.M.G.:
Nederlandse Maatschappij ter bevordering van de Geneeskunst:
“ Orthopedie met inbegrip van massage en geneeskundige gymnastiek is uitsluitend het domein van de medicus”*

Geschiedenis Fysiotherapie

Ontwikkelingen in Nederland 20^e eeuw

J. Gerard Milo
1840-1921

Nestor van de Nederlandse heilgymnasten.

Boek: Heilgymnastiek, Massage en Orthopedische bandages (Mechanotherapie) "Heilgymnast-masseur is zuiver technisch assistent van de wetenschappelijk ontwikkelde arts". (1890)

29,30,31 augustus 1912

Eerste Nederlands Congres voor Heilgymnastiek in Den Haag

Jan van Essen
1861-1931

Oprichter van een vereniging genaamd "Vakschool voor Heilgymnastiek en massage" Kerkstraat 66 Amsterdam September 1912

1917

Eerste leerboek: Lessen in de pathologie voor de leerlingen der Amsterdamsche vakschooll voor heilgymnastiek en massage. Dr. CH Bles [Uitgegeven door het] Genootschap voor heilgymnastieken massage in Nederland

Jasper Cornelis Mom
1882-1965

Grondlegger Fysische therapie in Nederland.

Boek: Fysische Therapie, Natuurgeneeswijze (1926)

Geschiedenis Fysiotherapie

Ontwikkelingen in Nederland 20^e eeuw

1921

*Ongevallenwet.
Slachtoffers van bedrijfsongevallen
krijgen toegang tot Heilgymnastiek*

1937

*Aanstelling gediplomeerde
heilgymnasten masseurs in
ziekenhuizen*

*W.P. Nuijten
(St. Elisabeth' s Gasthuis Haarlem)*

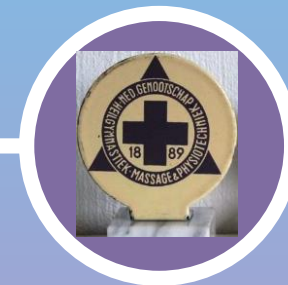
6-5-1942

*Basisbesluit van de Paramedische
bedrijven door de secretaris-
generaal van het Departement van
Sociale Zaken.*

*Alleen het beroep van
heilgymnastiek massage is op
basis van dit besluit geregeld en
een wettelijke bepaling voor
opleiding en staatsexamen
heilgymnastiek en massage.*

1943

*Eerste staatsexamen
heilgymnastiek en massage
onder voorzitterschap van
dr. J. Th. Terburg*

1947

*Naamsverandering van het Genootschap
Heilgymnastiek en Massage in
Genootschap voor Heilgymnastiek,
Massage en Physiothechniek
en
introductie Genootschapsexamens
fysiothechniek*

Geschiedenis Fysiotherapie

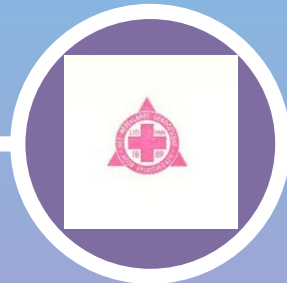
Ontwikkelingen in Nederland 20^e eeuw

1951

Oprichting World Confederation for Physical therapy

Eerste algemene vergadering in Kopenhagen, Denemarken

1965

AMvB Fysiotherapeutenbesluit: Het beroepsmatig ingevolge verwijzing door een praktijkuitoefenende geneeskundige toepassen van een of meer van de volgende vormen van therapie: bewegingstherapie, massagetherapie en fysische therapie in engere zin (Staatsblad 52, 1965)
Nederlands Genootschap voor Heilgymnastiek en Massage werd omgedoopt in Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (NGF)

1988

Rob Oostendorp eerste gepromoveerde fysiotherapeut

1989

Het predicaat "Koninklijk" wordt verleend aan het Nederlands Genootschap Fysiotherapie tijdens het 100 jarig bestaan door Koningin Beatrix

Stichting tot Behoud ener Heilgymnastische Bibliotheek werd opgericht door P.J.Buijs en dr.T.J.A.Terlouw

15 september 1991

Paul Helders eerste Hoogleraar Fysiotherapie

Geschiedenis Fysiotherapie

Ontwikkelingen in Nederland 20^e eeuw

11 november 1993

Inwerkingtreding van de Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (BIG) (Titelbescherming, tuchtrecht, voorbehouden behandelingen, eigen verantwoordelijkheid voor kwaliteit)

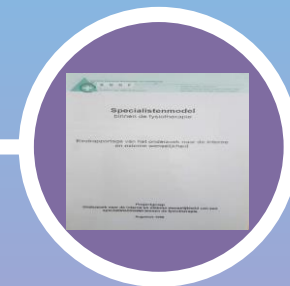
1996

De naam van de Stichting tot Behoud ener Heilgymnastische Bibliotheek werd gewijzigd in Stichting Geschiedenis Fysiotherapie

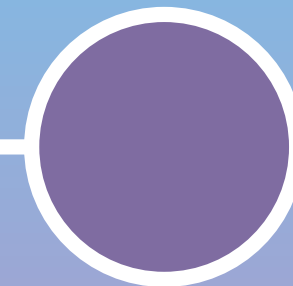
1 December 1997

intreding wet paramedische beroepen

1998

Specialistenmodel Fysiotherapie wordt geïntroduceerd

Geschiedenis Fysiotherapie

Ontwikkelingen in Nederland 21^e eeuw

2006

*Invoering Directe Toegankelijkheid
Fysiotherapie (DTF)*

2020

29.295 werkzame fysiotherapeuten

13 specialisten verenigingen

40 hoogleraren/lectoren Fysiotherapie

*11 HBO bachelor Fysiotherapie
opleidingen*